

56. MEKTUP

٥٦- ﴿الْمَكْتُوبُ السَّادِسُ وَالْخَمْسُونَ إِلَى جَنَابِ الْخَوَاجَةِ مُحَمَّدٍ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَيْخِ
 حَضْرَةِ شَيْخِنَا وَالْخَوَاجَةِ جَمَالِ الدِّينِ الْحُسَيْنِ بْنِ الْخَوَاجَةِ حُسَامِ الدِّينِ أَحْمَدَ فِي
 التَّأْسِيفِ عَلَى قُوَّةِ الصُّحْبَةِ الْمَاصِيَةِ وَالْإِيْمَاءِ إِلَى أَسْرَارِ جَدِيدَةٍ وَمَا يَنْاسِبُ ذَلِكَ ﴿
 لِيَكُنْ قُرَّةُ الْعَيْنَيْنِ وَمَسْرَّةُ الْأُذُنَيْنِ الْخَوَاجَةُ مُحَمَّدُ عَبْدُ اللَّهِ وَالْخَوَاجَةُ جَمَالُ الدِّينِ الْحُسَيْنُ
 مُتَحَلِّيَيْنِ بِجَمِيعَةِ صُورِيَّةٍ وَمَعْنَوِيَّةٍ وَالْعَجَبُ أَنَّهُمَا قَدِ اخْتَارَا تَعَاْفُلًا لَا تَعَاْفُلَ مِثْلَهُ وَعَدَمَ
 الرَّأْفَةِ وَالْمَرْحَمَةِ حَيْثُ لَمْ يَصِلَا إِلَى سِرِّهِنَا مَعَ وُجُودِ قُرْبِ الْجَوَارِ وَلَمْ يَسْتَلَا عَنْ حَالِ
 هَذَا الْغَرِيبِ وَلَمْ يُؤَدِّبَا حُقُوقَ الْمَوَدَّةِ وَمَاذَا أَقُولُ لِيَخَوَاجَةَ مُحَمَّدٍ أَفْضَلَ فَإِنَّهُ يُعَدُّ نَفْسُهُ
 أَبْعَدَ عَنْهُمَا فِي الْمَوَدَّةِ بِمَرَاكِجِلَ بَلْ هُوَ خَائِفٌ مِنْ مَوَدَّتِنَا وَمَا أَقُولُ لِلْمِيزِ مُنْظُورٍ فَإِنَّهُ
 يَتَمَنَّى الصُّحْبَةَ دَائِمًا وَلَكِنْ لَا يَخْرُجُ تَمَنِّيهِ مِنَ الْقُوَّةِ إِلَى الْفِعْلِ وَمِنْ قَوْلِ الْفُقَهَاءِ الْعِظَامِ
 «الرَّاضِي بِالضَّرَرِ لَا يَسْتَحِقُّ النَّظَرَ» الْعَسْكَرُ وَإِنْ كَانَ بَحْرُ الظُّلُمَاتِ وَلَكِنَّهُ مُتَضَمِّنٌ لِمَاءِ
 الْحَيَاةِ وَهَذَا بِعَيْنَايَةِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ يُخْضَلُ مِنَ الْجَوَاهِرِ وَلَوْ عَلَى سَبِيلِ النَّدَرَةِ مَا لَوْ حَصَلَ فِي
 مَوَاضِعٍ أُخْرَى شَبَحَهُ لَكَانَ مُغْتَنَّمًا وَكُلُّ مُبَارَرٍ اكْتَسَبَ قَدْرًا وَفِيْمَةً إِنَّمَا يَنْبَشِرُ لَهُ ذَلِكَ
 حِينَ اسْتِيلَاءِ الْأَعْدَاءِ وَالسَّلَامَةِ وَإِنْ كَانَتْ فِي الرَّأْيَةِ وَلَكِنْ دَوْلَةُ الْغَزْوِ وَالشَّهَادَةِ فِي
 الْمَعْرَكَةِ وَالرَّأْيَةِ إِنَّمَا هِيَ مُنَاسِبَةٌ لِأَهْلِ السِّرِّ وَأَرْبَابِ الضَّعِيفِ وَقَدْ وَرَدَ فِي الْحَدِيثِ
 «الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ» وَحَالُ الرِّجَالِ الْأَقْوِيَاءِ الْمُبَارَزَةِ فِي
 الْمَعْرَكَةِ الْكُبْرَى ﴿قُلْ كُلُّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ فَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ أَهْدَى سَبِيلًا﴾
 وَلَمَّا كُنْتُ مُتَوَجِّهًا إِلَى الْعَسْكَرِ بَعْدَ مُضِيِّ مُدَّةِ الرُّخْصَةِ وَالْأَذِنْ تَرَكْتُ وَلَدِي مُحَمَّدًا
 سَعِيدًا فِي الْبَيْتِ بِالضَّرُورَةِ وَلَمَّا تَفَكَّرْتُ فِي الْفُيُوضِ وَالْبَرَكَاتِ وَالْعُلُومِ وَالْمَعَارِفِ
 الْحَاصِلَةِ بَعْدَ مُفَارَقَتِهِ نَدِمْتُ عَلَى مُفَارَقَتِهِ وَطَلَبْتُهُ مُغْتَنِمًا لِلْفُرْصَةِ فَجَاءَ الصِّغَارُ وَالْكَبَارُ
 كُلُّهُمْ رَجَاءً أَنْ يَتَالُوا مِنْ هَذِهِ الْبَرَكَاتِ وَالْعَجَبُ كَأَنِّي مِنْ طَائِفَةِ الْمَلَائِكَةِ وَفِي رُؤْمَةٍ
 الْقَلَنْدَرِيَّةِ مَعَ آتِي مُتَنَزِّئٍ مِنَ الْفَرِيقَيْنِ وَمُعَايِرٍ لِهَمَا وَلِي مَعَامَلَةٌ عَلَى جِدَةٍ اسْمَعُوا شَمَّةً مِنَ
 الْعُلُومِ الْجَدِيدَةِ وَهَذَا عَنْوَانُ مَكْتُوبٍ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِنْ

الدَّهْرُ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَذْكُورًا ﴿١﴾ بَلَى يَا رَبِّ قَدْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَذْكُورًا لَا عَيْنًا وَلَا آثَرًا وَلَا شُهُودًا وَلَا أُجُودًا إِلَى آخِرِهِ وَأَنْتُمْ قَدْ رَأَيْتُمْ فِي بَعْضِ الْمَكَايِبِ أَنِّي جَعَلْتُ الْقَوْلَ بِالرِّوَالِ الْوُجُودِي مِنْ قَبِيلِ الْأَلْحَادِ وَالزُّنْدَقَةِ وَهَهُنَا كَتَبْتُ بِهَذِهِ الْعِبَارَةِ وَعَالَجْتُ ذَلِكَ بِكَرَمِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى ﴿٢﴾ وَقَسَ مِنْ حَالِ بُسْتَانِي رَبِيعِي ﴿٣﴾ وَهَذِهِ الدُّوَلُ كُلُّهَا مِنْ بَرَكَاتِ هَذِهِ الْوَاقِعَاتِ لَوْلَاهَا لَمَّا وَجَدْتُ تِلْكَ ﴿٤﴾ رِئَا أَنْتُمْ لَنَا نُورًا وَاعْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥﴾ وَلَمَّا كَانَ مَوْلَانَا مُحَمَّدٌ مُرَادُ مُتَوَجِّهًا إِلَى تِلْكَ الْحُدُودِ كَتَبْنَا كَلِمَتَيْنِ الْعَاقِبَةِ بِالْخَيْرِ.

تُركçe Anlamı

- Şeyhinin oğlu Hâce Muhammed Abdullah'a ve Hâce Hüsâmuddîn Amed'in oğlu Hâce Cemâleddîn el-Hüseyn'e yazılmıştır
- Sohbetlerin önemi ve bazı sırlar

Gözlere nur, kulaklara sevinç getiren Hâce Muhammed Abdullah ve Hâce Cemâleddîn el-Hüseyn sûrî ve manevî cem'iyetle süslensinler.

Tuhaftır ki bunlar eşi görülmemiş bir ilgisizliği, şefkatsizliği ve merhametsizliği tercih etti. O kadar ki, yakın olduğu halde Serhend'e gelip de şu garibin hâlini sormadılar. Dostluk ve sevgi hukukuna riayet etmediler.

Hâce Muhammed Afdal'a ne demeli!?. Kendisini onların sevgisinden fersah fersah uzak saymakta hatta bizim dostluğumuzdan çekinmektedir. Mîr Mansûr'a ne diyeyim? Her zaman sohbet ve beraberlik temenni ettiği halde hiçbir zaman bu temennîsini uygulamaya geçirmiyor.

Büyük fakihler "Zarara razı olan, ilgiye layık olmaz." demiştir. Ordu her ne kadar karanlık deryası olsa da kendisinde âb-ı hayat vardır. Allah'ın inâyetiyle nâdiren de olsa burada öyle cevherler hasıl olur ki, başka yerlerde onların şekilleri hâsıl olsa ganimet bilinir. Her savaşçı ulaşmış olduğu kadir ve kıymete ancak düşman işgali sırasında ulaşmıştır. Selâmet zâviyede olsa da gazilik ve şehâdet, savaş

meydanındadır. Köşeye çekilmek kadınlara ve düşkünlere göredir. Bir hadîs-i şerifte şöyle buyuruldu: "Güçlü mümin zayıf müminden hayırlıdır."⁴³

Güçlü kişiler için uygun olan, savaş meydanında düşmanla çarpışmaktır. "De ki: Herkes, kendi mizaç ve meşrebine göre iş yapar. Bu durumda kimin doğru bir yol tuttuğunu Rabbiniz en iyi bilendir."⁴⁴

Ruhsat ve izin süresi bittikten sonra oduya katılırken oğlum Muhammed Said'i evde bırakmak zorunda kaldım. Ondan ayrıldıktan sonra hasıl olan feyizleri, bereketleri, ilimleri ve marifetleri düşününce onu bıraktığım için pişman oldum ve fırsatı değerlendirmek üzere yanıma gelmesini istedim. Bu bereketlerden bir şeyler almak ümidiyle büyük küçük herkes de bu halkaya katıldı. Ne gariptir ki; kendime has bir muamelem olduğu halde, hiç alakam yokken, sanki melâmetî tâifesinden ve kalenderî zümresinden biri gibi olmuştum.

Yeni ilimlerden az da olsa haberdar olunuz. "Allah Teâlâ şöyle buyurur: "İnsanın üzerinden, henüz kendisinin anılan bir şey olmadığı uzun bir süre geçmedi mi?"⁴⁵ Evet Yâ Rabb! Gerçekten insanın üzerinden, henüz kendisinin anılan bir şey olmadığı uzun bir süre geçmiştir. Bu süre içinde insanın, ne kendisi ne de eseri, vücûd ya da şühûd olarak anılmaktadır." cümleleriyle başlayıp devam eden mektubu⁴⁶ okuyunuz.

Bazı mektuplarda gördüğünüz üzere vücûdî anlamda yok olmayı kabul etmenin ilhad ve zındıklık olduğunu söylemiştim. İşte yukarda sözünü ettiğim mektupta o ibareyi yazarak Allah Sübhâne-hû'nun lutf u keremiyle bu meseleyi çözdüm.

"Bostanının halinden baharımı anla"

Bu nimetlerin hepsi bu vâkıaların bereketindendir. Onlar olmasaydı bunları bulamayacaktım.

⁴³ Muslim, Kader, 8, nr. 2664; İbn Mâce, nr. 4168; Nesâî, el-Kubrâ, 10457; Ahmed, nr. 877; İbn Hibbân, nr. 5721; Ebû Ya'lâ, el-Musned, nr. 6223.

⁴⁴ İsrâ, 84.

⁴⁵ İnsan, 1.

⁴⁶ Bu mektup, 3. ciltteki 53. Mektuptur.

"Rabbimiz, nurumuzu tamamla, bizi bağışla. Doğrusu, senin herşeye gücün yeter!"⁴⁷

Mevlânâ Muhammed Murâd o taraflara geldiği için birkaç kelime yazdık. Âkibet hayrolur inşallah.

KELİME ANLAMİ

56. إِلَى الْمَكْتُوبِ السَّادِسِ وَالْخَمْسُونَ Elli altıncı mektup (Kime gönderilmiştir?) İِنْ شَيْخِ حَضْرَةِ شَيْخِنَا Hâce Muhammed Abdullah'a حَتَّابِ الْخَوَاجَةِ مُحَمَّدِ عَبْدِ اللَّهِ Imam-ı Rabbanî'nin şeyhinin oğlu (Daha kime gönderildi?) وَالْخَوَاجَةِ جَمَالِ الدِّينِ Hâce Cemaleddin Hüseyin'e أَحْمَدَ الدِّينِ Hâce Hüsameddin Ahmed'in oğlu (Mektup ne hakkındadır?) فِي التَّأْسِيفِ Üzültüleri bildirme وَالْإِيْمَاءِ إِلَى أَشْرَارِ Geçmiş sohbetleri kaçırmaya (Neye?) وَفَوْتِ الصُّحْبَةِ الْمَاضِيَةِ (Neye?) وَجَدِيدَةٍ Yeni sırlara işaret ذَلِكَ وَمَا يَنْبَسِبُ Ve buna uygun konular hakkındadır. ➤

لِيَكُنْ قُرَّةُ الْعَيْنَيْنِ وَمَسْرَّةُ الْأَذْنَيْنِ Gözlerimin nuru ve kulaklarımın sevinci olsun وَالْخَوَاجَةِ جَمَالِ الدِّينِ (Yani) Hâce Muhammed Abdullah حَتَّابِ الْخَوَاجَةِ مُحَمَّدِ عَبْدِ اللَّهِ Ve Hâce Cemaleddin Hüseyin (Bu ikisi ne olsun?) مُتَحَلِّينِ Süslenen (Ne ile süslenen?) Ne acayıptır ki, وَالْعَجَبُ وَنَعْنَوِيَّةٌ Suri ve manevi cemiyette بِجَمْعِيَّةٍ صُورِيَّةٍ وَمَعْنَوِيَّةٍ Bu ikisi seçtiler (Neyi?) تَغَافُلًا لَا تَغَافُلَ مِثْلَهُ Benzersiz bir gafleti, حَيْثُ لَمْ يَصِلَا إِلَى Şefkat ve merhametsizliği (Daha?) وَعَدَمِ الرَّأْفَةِ وَالْمَرْحَمَةِ İlgisizliği (Daha?) مَعَ وَجُودِ قُرْبِ الْجَوَارِ (Neye rağmen?) Çünkü onlar Serhend'e gelmediler سَرَهَنْدُ Ve bu garibin hal-i YAKINLIK bulunmasına rağmen وَلَمْ يَسْأَلَا عَنْ حَالِ هَذَا الْغَرِيبِ Sevgi haklarını yerini getirmediler وَمَاذَا SEVGİ haklarını yerini getirmediler وَلَمْ يُؤَدِّيًا حُقُوقَ الْمَوَدَّةِ Hatırını sormadılar أَقُولُ لِحَوَاجَةِ مُحَمَّدٍ أَفْضَلَ Hâce Muhammed Efdal hakkında ne söyleyeyim?

⁴⁷ Tahrir, 8.

وَلَمَّا كُنْتُ مُتَوِّجَهَا إِلَى Yolu en doğru olanı (Kimi?) iyi bilendir
 Ruhsat بعد مُضِيِّ مُدَّةِ الرُّخْصَةِ وَالْأَذِنِ (Ne zaman?) Orduya doğru yönelince
 ve izin süresi bittikten sonra تَرَكْتُ Bıraktım (Kimi?) Oğlum
 Muhammed Said'i (Nerede?) Evde (Nasıl bıraktım?) بِالضَّرُورَةِ Zorunlu olarak
 Feyiz ve فى الْفُيُوزِ وَالْبَرَكَاتِ (Ne hakkında?) Ve de düşününce وَلَمَّا تَفَكَّرْتُ
 Ki, الْحَاصِلَةِ بعد مُفَارَقَتِهِ İlim ve marifetler hakkında
 ondan ayrıldıktan sonra hasıl olmuştur عَلَى مُفَارَقَتِهِ (O zaman) ondan
 ayrıldığıma pişman oldum وَطَلَبْتُهُ Ve onu istedim (Nasıl?) Fırsatı
 ganimet bilerek فَجَاءَ الصِّغَارُ وَالْكِبَارُ كُلُّهُمْ (Nasıl?) Ve küçük, büyük herkes geldi
 Şu bereketlere مِنْ هَذِهِ الْبَرَكَاتِ (Neye kavuşmak?) Kavuşmak ümidiyle أَن يَتَأَلَّوْا
 Sanki ben melameti grubundanım كَأَنِّي مِنْ طَائِفَةِ الْمَلَامَةِ Ne acayıptir ki, وَالْعَجَبُ
 Halbuki ben مَعَ أَنِّي مُقْتَارُ Ve Kalenderi zümresinin içindeyim وَفِي رُمُورَةِ الْقَلَنْدَرِيَّةِ
 Ve onlara zıtım وَتُعَايِرُ لَهُمَا مِنْ الْفَرِيقَيْنِ (Neden?) ayrırım
 Yeni İسمعوا شَمَّةً مِنَ الْعُلُومِ الْجَدِيدَةِ Ve benim özel bir muamelem var عَلَى حِدَةٍ
 Ve şu, (elli üçüncü) mektubun وَهَذَا عُتْوَانُ مَكْتُوبٍ ilimlerden az da olsa duyun
 Allah Teâlâ buyurdu قَالَ اللَّهُ تَعَالَى (O mektup nedir?) başlığıdır
 Uzun bir zaman حِينَ مِنَ الدَّهْرِ (Ne?) İnsan üzerinden geçmedi mi?
 Evet Ya rabbi! بَلَى يَا رَبِّ Anılan bir şey olmadan لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَذْكُورًا (mi?)
 Uzun bir zaman (Nasıl) حِينَ مِنَ الدَّهْرِ (Ne?) İnsan üzerinden geçti
 Ne zat ne لَمْ يَكُنْ شَيْئًا وَلَا أَثَرًا (Nasıl anılmadı?) Anılan bir şey olmadan
 Sonuna إِلَى آخِرِهِ Ne müşahede ne de varlık olarak وَلَا شُهُودًا وَلَا وُجُودًا
 Ve siz de gördünüz (Nerede?) فَفِي بَعْضِ الْمَكَاتِبِ kadar

أَلْقَوْلُ بِالرَّوَالِ (Neyi gördünüz?) جَعَلْتُ أَنِّي Benim kıldığımı (Neyi?) مِنْ قَبِيلِ الْأَلْحَادِ (Ne kıldığımı gördünüz?) Vücudi yokluğa hükmetmeyi وَالرَّزْدَقَةِ Dinden çıkma ve zındıklık kabilinden O mektupta وَهَهُنَا كَتَبْتُ بِهِذِهِ الْعِبَارَةَ بِهَذِهِ الْمَسْأَلَةِ (Nasıl?) بِكَرَمِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى Ve meseleyi çözdüm مِنْ حَالِ بُسْتَانِي (Neden?) مِيسْرَا: ﴿ع﴾ Allah Teâlâ'nın ihsanıyla BOSTANIMIN HALİNDEN (Neyi?) رَبِيعِي Baharımı كُلُّهَا وَهَذِهِ الدُّوَلُ كُلُّهَا Bu nimetlerin tamamı لَوْلَاهَا Eğer onlar olmasaydı أَتَمِّمُ لَنَا Ey Rabbimiz! Ben bu nimetleri bulamazdım وَجَدْتُ تِلْكَ أَمَّا نَحْنُ Bizim için tamamlama (Neyi?) نُورَنَا Nurumuzu وَاعْفِرْ لَنَا Ve bizi bağışla إِنَّكَ Çünkü sen وَلَمَّا كَانَ مَوْلَانَا مُحَمَّدٌ مُرَادٌ Gücü yetensin Her şeye عَلَى كُلِّ شَيْءٍ Dostumuz Muhammed Murad olunca (Ne olunca?) تِلْكَ الْخُدُودِ O taraflara yönelmiş كَتَبْنَا كَلِمَتَيْنِ İki kelime yazdık بِالْخَيْرِ Sonu hayr olur inşaallah...